

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Prievidza

2010

OBSAH

I. Úvod	3
II. Základné socio - demografické údaje	5
III. Analýza poskytovateľov sociálnych služieb	6
IV. SWOT analýza	9
V. Vízia, priority, opatrenia, aktivity	10
VI. Záver	15

I. ÚVOD

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je metóda, ktorá umožňuje spracovávať rozvojové materiály v oblasti sociálnych služieb verejného života na úrovni obce i kraja a ktorá výrazne posilňuje princípy zastupiteľskej demokracie. Charakteristickým znakom metódy je dôraz kladený na:

- zapájanie všetkých, ktorých sa spracovávaná oblasť týka,
- dialóg a vyjednávanie,
- dosiahnutie výsledku, ktorý je prijatý a podporovaný väčšinou účastníkov.

Aby občania mohli **uspokojovať svoje záujmy, potreby a nároky, musia spolupracovať s ďalšími ľuďmi**. Ich záujmy a potreby sa môžu líšiť. Ľudia musia o svojich potrebách a záujmoch diskutovať, informovať sa o možných zdrojoch ich naplnenia a spoločne hľadať kompromisné riešenia, ktoré by aspoň čiastočne vyhovovali všetkým a pre nikoho by neboli prehrou.

Slovo "**plánovanie**" označuje proces, v rámci ktorého sa komunita chce **dostať zo súčasnej situácie do budúcnosti, ktorá by lepšie vyhovovala občanom komunity**. Plánovanie je cestou z miesta nazývaného "súčasnosť" do miesta pomenovaného "dohodnutá budúcnosť".

Pri komunitnom plánovaní je potrebné zvážiť potreby občanov, potreby a možnosti poskytovateľov služieb a možnosti tých, ktorí poskytujú zdroje na napĺňanie potrieb komunity. V záujme napĺňania spoločnej predstavy o budúcnosti sociálnych služieb v danej komunite sa stretávajú a spoločne plánujú jednotliví aktéri:

- objednávateľia služieb,
- poskytovatelia služieb,
- príjemcovia služieb (klienti).

Všetky tri strany majú v procese plánovania rovnaké práva a povinnosti, najmä v oblasti rozhodovania a finálnej podoby komunitného plánu.

Komunitné plánovanie je otvorený aktívny proces zisťovania potrieb, zdrojov a hľadanie najlepšieho riešenia v oblasti sociálnych služieb.

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Prievidza je vypracovaný na 5-ročné obdobie, do roku 2015, v súlade s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb.

Prínosom komunitného plánovania sociálnych služieb je :

- zapojenie všetkých účastníkov systému sociálnych služieb (užívateľov, poskytovateľov, objednávateľov) do prípravy a uskutočňovania plánu sociálnych služieb a zvýšenie podielu občanov na rozhodovacom procese o spôsobe ich zabezpečenia, zvýšenie miery zapojenia občanov do diania v meste

- zvyšovanie dostupnosti a kvality sociálnych služieb a rozšírenie ich ponuky, zabezpečenie toho, aby sociálne služby zodpovedali zisteným miestnym potrebám, reagovali na miestne odlišnosti,
- zvyšovanie efektivity investovaných finančných prostriedkov, lebo sú vynakladané len na také služby, ktoré sú potrebné,
- rozširovanie potrebných sociálnych služieb a ich kvality,
- podporovanie dialógu a spolupráce medzi obyvateľmi, zvyšovanie pocitu príslušnosti ku komunite, získavanie nových ľudských a materiálnych zdrojov.

Účastníci projektu „Komunitného plánovania sociálnych služieb“:

Prijímateľ

je osoba, ktorá využíva sociálne služby, pretože sa ocitla v nepriaznivej sociálnej situácii.

Poskytovateľ

je subjekt poskytujúci sociálne služby (na základe podmienok stanovených zákonom).

Objednávateľ

je zodpovedný za zaistenie sociálnych služieb v danej komunite. Objednávateľom sú najmä obce a vyššie územné celky, v kompetencii ktorých je sociálna oblasť. V našom prípade je to mesto Prievidza.

Sociálna služba

je odborná činnosť, obslužná činnosť alebo iná činnosť, alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny.

Komunita je tvorená ľuďmi, ktorí žijú na jednom mieste, majú medzi sebou rôzne sociálne väzby a sú viazaní nielen k sebe navzájom, ale aj k miestu, kde žijú.

Čo získa poskytovateľ a užívateľ zapojením sa do komunitného plánovania?

- možnosť podieľať sa na formovaní celkového systému sociálnych služieb,
- príležitosť presadzovať vlastné záujmy a ciele,

- príležitosť k nadviazaniu novej spolupráce,
- informácie o aktivitách, potrebách a trendoch v oblasti sociálnych služieb.

Ciele Komunitného plánu sociálnych služieb:

- poznať plány a predstavy poskytovateľov sociálnych služieb,
- poznať požiadavky a potreby príjemcov (klientov, obyvateľov mesta Prievidza),
- rozšíriť a skvalitniť poskytované sociálne služby a snaha pomôcť všetkým cieľovým skupinám,
- spracovať aktuálny dokument o sociálnych službách,
- koordinovať ponuky a potreby v oblasti sociálnych služieb,
- zvýšiť dostupnosť sociálnych služieb v meste Prievidza.

II. ZÁKLADNÉ SOCIO – DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE

Mesto Prievidza má katastrálnu výmeru 4306 ha a je rozdelené na 7 mestských častí: Staré mesto, Píly, Necpaly, Kopanice, Hradec, Malá Lehôtka, Veľká Lehôtka.

Celkový počet obyvateľov v meste Prievidza k 31.12. 2009 bol 50 199 obyvateľov z toho 24 467 mužov a 25 696 žien.

Počet obyvateľov:

	Rok				
	1991	2001	2007	2008	2009
Mesto Prievidza	53 424	53 097	51 265	50 676	50 199

Zdroj : MsÚ Prievidza

Obyvateľstvo podľa národnosti a náboženského vyznania:

Národnosť	mesto Prievidza
Slovenská	97,9 %
Česká	1,0 %
Maďarská	0,5 %
Rómska	0,3 %

Nemecká	0,3%
---------	------

Zdroj : MsÚ Prievidza

Náboženské vyznanie	mesto Prievidza
Rímskokatolícke	64,11%
Evanjelické	2,3%
Gréckokatolícke	0,3%
Pravoslávne	0,1%
Nezistené	4,19%
Bez vyznania	29,0%

Zdroj : MsÚ Prievidza

III. Analýza poskytovateľov sociálnych služieb

III. 1. Kvalita poskytovaných služieb a jej sledovanie

Napriek tomu, že sociálne služby zamerané na starostlivosť o človeka majú mnoho dimenzií, je aj tu potrebné mať stanovené kritériá, ktorými je možné sledovať ich kvalitu. I sociálna služba môže byť dobrá alebo zlá, či už hľadiska odborných kritérií alebo pohľadu klienta. Napriek existencii rôznych štandardov a nástrojov merania a manažovania kvality sociálnych služieb, poskytovatelia sociálnych služieb v Prievidzi ich väčšinou nevyužívajú. Poskytovatelia sociálnych služieb v minimálnej miere využívajú interné alebo externé formy zisťovania kvality služieb a len v minimálnej miere systematicky overujú spätnú väzbu od užívateľov služieb, audity služieb a supervízie pracovníkov.

III. 2. Prevádzkové aspekty poskytovaných služieb

Pre klientov je významnou charakteristikou poskytovaných služieb to, či za ňu musia zaplatiť. Pre organizácie je zasa dôležité, či sú klienti i zdrojom určitých príjmov alebo svoje služby poskytujú zadarmo a financie získavajú z iných zdrojov. V prípade poskytovateľov služieb v Prievidzi, väčšina služieb je poskytovaná klientovi za úhradu, ktorá ale nepokrýva všetky náklady spojené s poskytovaním služby. Zriaďovateľ dotuje poskytovanie služieb zo svojich vlastných zdrojov alebo využíva možnosti grantov.

III. 3. Spôsoby prezentácie sociálnych služieb

Sociálne služby sa nachádzajú v prostredí vzájomnej konkurencie a musia preto dať o sebe vedieť, aby sa o nich dozvedeli možní užívatelia, ale taktiež možní darcovia či podporovatelia. Keďže mesto Prievidza predstavuje malé konkurenčné prostredie pre poskytovateľov služieb (veľká väčšina služieb je poskytovaná organizáciami zriadenými mestom Prievidza), poskytovatelia služieb takmer vôbec nevyužívajú možnosti prezentácie svojich služieb (webové stránky, letáky, propagačné materiály...).

III.4. Finančná analýza

Väčšina analyzovaných služieb v meste Prievidza je poskytovaná organizáciami zriadenými mestom, kde hlavným zdrojom finančných prostriedkov je ich zriaďovateľ, časť príjmov tvoria platby klientov, prípadne dotácie od štátu, resp. VÚC.

III.5. Pobytové služby

Pobytové služby pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím sú poskytované Zariadením pre seniorov, neziskovou organizáciou Harmónia v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta a zariadeniami v zriaďovateľskej pôsobnosti VÚC Trenčín – Humanity, centrum sociálnej pomoci pre mentálne postihnuté ženy, Domino, centrum sociálnej pomoci pre deti a mládež, neverejným poskytovateľom Nový domov, n.o., ktorý poskytuje služby pre deti a mládež s ťažkým zdravotným postihnutím. V týchto zariadeniach sú poskytované služby osobám, ktoré majú zníženú sebestačnosť najmä z dôvodu veku, ťažkého zdravotného postihnutia a ich situácia si vyžaduje pravidelnú pomoc inej fyzickej osoby.

Zariadenia v rámci možnosti skvalitňujú svoje priestory a služby, ale ich kapacita nepostačuje potrebe mesta Prievidza a záujem obyvateľov mesta a obyvateľov blízkych obcí je vyšší a dopyt po rezidenčných službách stúpa.

III.6. Ambulantné a terénne služby

Medzi ambulantné a terénne služby zamerané na seniorov v Prievidzi patria služby Denné centrá (bývalé kluby dôchodcov) a opatrovateľská služba v domácnosti obyvateľov.

Seniorom sú v Prievidzi k dispozícii ambulantné a terénne služby, ktoré im majú pomôcť zvládnuť bežné každodenné úkony tak, ako by ich zvládali sami, keby im v tom nebránil vek alebo zdravotné problémy. Dôvody na využitie služieb definovali poskytovatelia podobne – sú nimi zhoršený zdravotný stav (kedy klient je v zásade sebestačný a potrebuje len pomoc s určitými úkonmi či aktivitami), nemožnosť poskytnutia pomoci zo strany rodiny či blízkych osôb. Služba je čiastočne hradená klientmi.

Denné centrá zriadené mestom Prievidza sa zameriavajú na spoločenské aspekty života seniorov v Prievidzi. Poskytujú poradenstvo, organizujú spoločenské akcie, rôzne druhy prednášok a zájazdy. Klienti pochádzajú z Prievidze a ich vek je 60 a viac rokov.

Bezprístrešným obyvateľom mesta sa poskytujú služby ubytovacie prostredníctvom Harmónie n.o. v útulku a Charita sv. Vincenta n.o. poskytuje stravovanie a stredisko osobnej hygieny.

III.7. Zhrnutie

Analýza poskytovateľov sociálnych služieb ukázala niekoľko dôležitých skutočností, ktoré budú zohľadnené v ďalšom procese plánovania rozvoja sociálnych služieb v Prievidzi. Niektoré z týchto okolností boli pomerne jasné už v úvode stretnutí a tejto analýzy poskytovateľov, niektoré naopak vyšli najavo až pri spracovaní celkového pohľadu na príslušné sociálne služby. Nasledujúci prehľad sumarizuje hlavné závery analýzy, ktoré charakterizujú stav sociálnych služieb v meste Prievidza.

Pre ďalší rozvoj sociálnych služieb je vhodné zohľadniť najmä tieto výstupy:

- 1) Analýza finančných zdrojov jednotlivých služieb ukázala, že v Prievidzi jednotliví poskytovatelia využívajú v nedostatočnej miere možnosť získavať prostriedky pre svoju činnosť zo zdrojov Európskej únie. Keďže granty EÚ ponúkajú možnosť financovania širokej škály projektov v sociálnej oblasti a sociálnych služieb, je škoda, že ich poskytovatelia nevyužívajú vo väčšej miere. Jednou z oblastí ďalšieho možného vzdelávania pracovníkov v sociálnych službách by mohlo byť i získavanie skúseností pri príprave grantových žiadostí.
- 2) Analyzované sociálne služby sa zameriavajú na klientov z mesta Prievidza. Poskytovatelia sociálnych služieb z Prievidze by mohli rozšírenie svojich kapacít plánovať aj s ohľadom na možných klientov z okolia Prievidze.
- 3) Sociálne služby v Prievidzi nevyužívajú personálne zdroje v podobe dobrovoľníkov a úroveň dobrovoľníctva je veľmi nízka. Poskytovatelia tak prichádzajú o možnosť využiť finančne málo nákladnú pracovnú silu, ľudskú motiváciu a zápal dobrovoľníkov, ako aj možnosť vytvárať verejnú citlivosť voči osobám, ktoré z viacerých dôvodov potrebujú pomoc či podporu. Dobře vypracovaný systém spolupráce s dobrovoľníkmi umožňuje postupne znižovať náklady na službu a zároveň môže byť vhodným monitoringom osôb, ktoré by v budúcnosti mohli byť dobrými a prínosnými zamestnancami.
- 4) V štruktúre sociálnych služieb v meste Prievidza chýbajú služby pre cieľové skupiny ako sú deti, mládež, rodiny s deťmi, osoby ohrozené sociálnym vylúčením a pod., čo súvisí najmä s veľkosťou mesta a danými kapacitami.
- 5) Okrem už vyššie spomenutého nevyužitia potenciálu dobrovoľnej práce, je pre mesto Prievidza výzvou aj motivácia, prípadne podpora mimovládnych neziskových organizácií v oblasti poskytovania sociálnych služieb. Rozšírenie ponuky a kvality sociálnych služieb v meste Prievidza môže byť v budúcnosti realizované vo vzájomnom pôsobení poskytovateľov zriadených mestom a tzv. neštátnych poskytovateľov.

Pre ďalšie plánovanie sociálnych služieb v Prievidzi je pozitívne, že väčšina poskytovateľov sociálnych služieb plánuje svoje rozširovanie a skvalitňovanie služieb. Pozitívnym prvkom je

taktiež ochota a záujem poskytovateľov zapojiť sa do procesu komunitného plánovania sociálnych služieb v Prievidzi.

IV. SWOT ANALÝZA

S - Silné stránky	W - Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • služby pre seniorov • spolupráca poskytovateľov s mestom Prievidza • záujem mesta riešiť problémy v sociálnej oblasti • príprava komunitného plánu v spolupráci s poskytovateľmi • záujem klientov o služby 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočná ponuka služieb pre iné cieľové skupiny ako sú seniori • odchod vzdelaných mladých ľudí do iných miest • chýbajúce služby pre matky s malými deťmi (detské jasle) • finančná nedostupnosť športových aktivít a krúžkov pre niektoré vrstvy obyvateľstva • bezbariérovosť úradov a verejných priestranstiev • nedostatok financií pre sociálne služby • slabá skúsenosť so získavaním financií cez granty • nedostatočná kapacita zariadení a služieb pre seniorov
O – Príležitosti	T - Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • využitie potenciálu dobrovoľníkov • komunitný plán sociálnych služieb • ďalšie vzdelávanie pracovníkov • nový Zákon o sociálnych službách • priestor pre nové služby 	<ul style="list-style-type: none"> • nový Zákon o sociálnych službách • nedostatok financií v rozpočtoch spôsobený „ekonomickou krízou“ • nezáujem občanov a ich nízka citlivosť smerom k ľuďom v núdzi • veľkosť mesta

V. VÍZIA, PRIORITY, OPATRENIA A AKTIVITY

VIZIA: „Chceme zlepšiť kvalitu života užívateľov sociálnych služieb v našom meste“

PRIORITA	OPATRENIA	AKTIVITA
1. Rozšírenie a skvalitnenie služieb pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím	1.1 Podpora ambulantných a terénnych služieb	1.1.1 V súlade so Zákonom o sociálnych službách poskytovateľa rozšíria kvalitatívne a kvantitatívne svoje služby
		1.1.2 Rozšírenie služieb osobnej asistencie

		1.1.3 Motivovanie vedúcich pracovníkov zariadení pre získavanie iných finančných zdrojov (granty)
	1.2 Pobytové služby	1.2.1 Zvýšenie kapacít v pobytových zariadeniach, resp. výstavba nového zariadenia
		1.2.2 Motivovanie vedúcich pracovníkov zariadení pre získavanie iných finančných zdrojov (granty)
2. Služby pre matky s deťmi, deti a mládež	2.1 Vytvorenie podmienok pre vznik nových služieb	2.1.1 Nadviazanie spolupráce so subjektmi poskytujúcimi podobné služby v blízkom okolí s cieľom postupného zriadenia chýbajúcich zariadení v meste Prievidza
		2.1.2 Podpora voľno-časových aktivít pre deti a mládež
	2.2 Využitie dobrovoľníkov	2.2.1 V spolupráci so študentmi sociálnej práce vytvorenie siete dobrovoľníkov
3. Služby zamerané na osoby ohrozené sociálnym vylúčením	3.1 Služby pre deti	3.1.1 Podpora voľno-časových aktivít pre deti a mládež ohrozených sociálnym vylúčením
	3.2 Služby pre mládež bez zamestnania	3.2.1 Monitoring ohrozenej skupiny
	3.3 Osoby ohrozené závislosťami	3.3.1 Podpora fungovania poradenského centra
	3.4 Bezdomovci	3.4.1 Podpora vzniku nocľahárne
4. Informovanosť	4.1 Zlepšiť informovanosť občanov o sociálnych službách	4.1.1 Pravidelné informácie v miestnych médiách
		4.1.2 Propagácia sociálnych služieb prostredníctvom Internetu
5. Ďalšie vzdelávanie pracovníkov	5.1 Podpora celoživotného vzdelávania a prehlbovania kvalifikácie	5.1.1 Účasť pracovníkov na workshopoch, seminároch, kurzoch
		5.1.2 Zvyšovanie kvalifikácie a zručnosti vedúcich pracovníkov pri získavaní finančných prostriedkov z iných zdrojov (granty)

1. Rozšírenie a skvalitnenie služieb pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím

Súčasný rozsah poskytovaných služieb seniorom je vďaka snahe mesta dostatočný. Väčšina ambulantných a terénnych služieb je poskytovaných v bežnom pracovnom týždni – od 7.00 do 15.00 hodín. Cez víkendy, počas sviatkov a v neskorých popoludňajších hodinách sú tieto služby poskytované len obmedzene.

Napriek tomu mnohí seniori nemôžu zostať vo svojom domácom prostredí a snažia sa riešiť svoju situáciu odchodom do zariadení pre seniorov. Cieľom rozšírenia ambulantných a terénnych služieb je umožniť seniorom, aby mohli čo najdlhšie zostať vo svojom prirodzenom prostredí a podporovať ich samostatnosť a sebestačnosť.

Popri postupnom a cielenom rozširovaní ambulantných a terénnych služieb je potrebné zvýšiť aj kapacitu pobytových zariadení pre seniorov v meste Prievidza. V Prievidzi je nedostatočný počet lôžok zaisťujúcich komplexnú celodennú starostlivosť seniorov. Starostlivosť o seniorov odkázaných na starostlivosť iných je veľmi náročná. Rodina veľakrát nie je schopná túto starostlivosť zaistiť ani s pomocou opatrovateľskej služby.

2. Služby pre matky s deťmi, deti a mládež

Ide o podporu fungovania nových sociálnych a súvisiacich služieb v meste pre deti, mládež, rodiny s deťmi vo všeobecnosti, ale aj nachádzajúcich sa v nepriaznivej sociálnej situácii. Cieľom je zabezpečiť zmysuplné trávenie voľného času detí, mládeže a rodín s deťmi, podpora seberealizácie, kreativity a individuálnych zručností napríklad formou úprav priestorov v meste, ktoré sú alebo by mohli byť cieľovou skupinou využívané (klubovne, centrá, miesta pre skateboarding a ďalšie športy či aktivity).

Ďalším cieľom je zvýšenie sebestačnosti detí a ich orientácie vo vlastnom živote, zníženie negatívnych sociálnych javov u detí a mladých ľudí, zvyšovanie informovanosti o negatívnych sociálnych javoch, ktoré ich môžu ohroziť a prevencia kriminality.

Čo najviac aktivít by malo byť dostupných bezplatne, aby nedochádzalo k sociálnemu vylúčeniu sociálne slabších detí a rodín, ktoré sú najviac ohrozenou skupinou.

Realizácia zážitkových preventívnych programov, besied, prednášok, poradenstva v oblasti zvyšovania bezpečnosti detí a prevencie negatívnych javov (užívanie drog, drobná kriminalita a pod.)

Podpora poradenských služieb terapeutov a poradcov pre ohrozené rodiny s deťmi, pomoc rodinám a mladým ľuďom v orientácii v zložitých životných situáciách, pomoc pri presadzovaní ich práv a záujmov, podpora pri riešení ich problémov.

Kvalifikovaná a rýchla pomoc rodinám v obtiažných životných situáciách, prevencia sociálneho vylúčenia, rozvodov vedú k nižšiemu využívaniu drahších typov sociálnych služieb (napr. pobytového typu).

Rozšírenie poradenských služieb (napr. Linka dôvera, internetové poradenstvo) napomáhajú ľahšiemu riešeniu ťažkých životných situácií v rodinách.

3. Služby zamerané na osoby ohrozené sociálnym vylúčením

Jedná sa o služby pre cieľovú skupinu osôb v núdzi a spoločensky neprispôsobivých osôb, ktoré sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii a ktorí často žijú na „okraji spoločnosti“. Najčastejšie sa jedná o bezdomovcov a osoby závislé na alkohole, drogách či gamblerstve. Hlavným cieľom služieb pre túto skupinu občanov je pomoc v prekonaní nepriaznivých okolností a zabránení vylúčenia týchto osôb zo spoločnosti. Ide o zaistenie odborných poradenských služieb vrátane podpory telefonického a internetového poradenstva.

Pomocou takýchto služieb má osoba z cieľovej skupiny možnosť získať informácie potrebné k riešeniu svojej krízovej situácie. Poradenské služby pomôžu klientovi riešiť situáciu, stabilizovať ho a podporiť pri riešení vlastných problémov. Problémy jednotlivcov sa prenášajú do ich rodín a je preto veľmi dôležité zachytiť negatívne javy v rodinách s cieľom včasnej ochrany detí pred negatívnymi vplyvmi, ustálenia rodinných pomerov, zníženia výchovných problémov. Dôležitá je podpora osvetu v rodinách i v širšej verejnosti zameraná na výchovu a ochranu detí najmä pred domácim násilím, ich orientáciu v zložitej osobnej či rodinnej problematike.

Podpora nízkoprahového denného centra poskytujúceho ambulantné služby pre osoby bez domova, pomoc pri osobnej hygiene alebo poskytnutie podmienok pre osobnú hygienu, poskytnutie stravy alebo pomoc pri zaistení stravy, poradenstvo, pomoc pri vybavovaní osobných záležitostí.

Zvýšenie dostupnosti ambulantnej liečby pre cieľovú skupinu osôb závislých na alkohole, užívateľov nelegálnych drog, gamblerov. Služba by mala zahŕňať ambulantnú liečbu, poradenstvo, zdravotné a sociálne služby. Služby vedú k zmene životného štýlu klientov, ideálne k abstinencii. Po absolvovaní liečby sa klient ľahšie zaradí do bežného života, udrží sa v zamestnaní. Preventívne služby znižujú náklady na riešenie negatívnych dôsledkov dlhodobého užívania alkoholu alebo drog. Z ekonomického pohľadu je prevencia a ambulantné služby výhodnejšia než rezidenčná starostlivosť. Podpora pre ambulantný doliečovací program určený pre užívateľov návykových látok a gamblerov po absolvovaní liečby či pri dlhotrvajúcej abstinencii. Cieľom doliečovania je upevnenie v abstinencii, podpora pri zvládaní prípadných krízových situácií, pomoc pri začlenení do bežného života.

Rozvoj sociálnych programov pre zamestnávanie osôb ohrozených sociálnym vylúčením. Osoby ohrozené sociálnym vylúčením sú vzhľadom k svojej minulosti výrazne handicapované na trhu práce. Často nemajú základné pracovné návyky, nie sú schopní si zamestnanie nájsť sami, často majú za sebou kriminálnu minulosť. Pre túto cieľovú skupinu chýbajú služby uľahčujúce ich začlenenie na trh práce a následne do spoločnosti. Jednou z možností je aktívne vyhľadávanie potenciálnych zamestnávateľov, nadviazanie spolupráce s nimi, nácvik pracovných zručností, zvýšenie kvalifikácie a získanie zamestnania.

So získaním legálneho príjmu súvisí následná minimalizácia recidívy trestnej činnosti a užívania drog. Zaradenie sa do pracovného života, osamostatnenie sa a zbavenie sa závislosti na sociálnych dávkach.

Špecifickým problémom je hrozba sociálneho vylúčenia, ktorému čelia najmä Rómovia. Hrozba sociálneho vylúčenia je spôsobovaná najmä tým, že ohrozené osoby žijú v izolovaných, priestorovo a sociálne vylúčených komunitách, v podmienkach s nižším štandardom.

Cieľom podpory osôb ohrozených sociálnym vylúčením je zvýšenie ich vzdelanostnej úrovne, zamestnanosti a zlepšenie ich životných podmienok. Život osôb ohrozených sociálnym vylúčením je zvyčajne poznačený zlým bývaním, nedostatočnou infraštruktúrou, nízkou zamestnanosťou a zamestnateľnosťou, nízkym vzdelaním, segregáciou a separáciou.

Vzdelanostná úroveň osôb ohrozených sociálnym vylúčením je dlhodobo pod celoslovenským priemerom. Súčasný vzdelávací systém je len málo úspešný pri aktivizácii a motivácii žiakov z takýchto skupín. Existujúci vzdelávací systém a systém voľnočasových aktivít by mal viac akceptovať špecifiká osôb ohrozených sociálnym vylúčením. Nepripravenosť v podobe znalosti a uvedomenia si odlišného sociálneho a kultúrneho zázemia osôb ohrozených sociálnym vylúčením u pedagógov, sociálnych pracovníkov a ďalších zainteresovaných osôb môže spôsobovať nedorozumenia, konflikty a vzájomné ignorovanie. Pre úspešné dlhodobé zvýšenie vzdelanostnej úrovne osôb ohrozených sociálnym vylúčením je potrebná aj systematická práca s rodinou a budovanie podpory vzdelávania detí zo strany rodičov a blízkej rodiny. Jedným zo spôsobov zvýšenia integrácie, najmä rómskych detí, do spoločnosti je ich začlenenie do predškolskej výchovy a následne do systému stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania.

Osoby ohrozené sociálnym vylúčením sa dostali do pozície dlhodobej až celoživotnej nezamestnanosti a sú odkázaní na nestabilné, krátkodobé a nevýhodné príležitosti ponúkané trhom práce alebo nelegálne príležitosti ponúkané neoficiálnou ekonomikou.

Skúsenosti ukázali, že riešiť len jednu problematickú oblasť ich života nie je dostačujúce, keďže tieto spolu súvisia a prelínajú sa. Z týchto dôvodov je potrebné riešiť problémy osôb ohrozených sociálnym vylúčením vo viacerých oblastiach života súčasne a s prihliadnutím na regionálne okolnosti, aby sa zabezpečilo systémové riešenie situácie.

4. Informovanosť

Mesto Prievidza a poskytovatelia sociálnych služieb sú si vedomí, že pre efektívne poskytovanie potrebných sociálnych služieb je dôležité ich plánovanie, vyhodnotenie a informovanie verejnosti o týchto službách.

Kvalitné a efektívne poskytovanie sociálnych služieb úzko súvisí s informovanosťou o škále a dostupnosti týchto služieb. Informácie o poskytovateľoch sociálnych služieb, o sociálnych a súvisiacich službách by mali byť pravidelne aktualizované a čo najjednoduchšie prístupné verejnosti (elektronickou formou na Internete, papierovou formou na úradoch, verejných miestach, u poskytovateľov služieb a pod.)

Nenáročnou formou zefektívnenia služieb a vzájomnej koordinácie služieb a aktivít je pravidelné stretávanie pracovníkov a zástupcov inštitúcií aktívnych v sociálnej sfére.

Pre koordináciu a nadväznosť v sociálnych službách je prínosné, aby sa pracovníci pracujúci v organizáciách poskytujúcich sociálne služby navzájom osobne poznali, vymieňali si svoje skúsenosti a podieľali sa na koncepcii formovania sociálnej politiky a sociálnej práce mesta. Táto spolupráca umožňuje pracovníkom v jednotlivých inštitúciách ponúknuť čo najadresnejšie sociálne služby pre klientov.

5. Ďalšie vzdelávanie pracovníkov

Cieľom ďalšieho vzdelávania pracovníkov pracujúcich v pomáhajúcich profesiách je získavanie skúseností širokej skupiny ľudí pracujúcich v sociálnej oblasti. Zmyslom je zmapovať, čo pracovníci ovládajú, aké sú nedostatky, čo chýba v oblasti ich vzdelávania a zručnosti. Pri plánovaní ďalšieho vzdelávania je vhodné brať do úvahy aj možnosti fondov a programov EÚ.

Predpoklady pre kvalitný výkon povolania sociálneho pracovníka sú založené aj na celoživotnom vzdelávaní a dôraz by mal byť kladený na proces zavádzania a naplňovania štandardov kvality sociálnych služieb, evaluácie a supervízie, zaistenie princípu transparentnosti služieb smerom k užívateľom a verejnosti.

VI. ZÁVER

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Prievidza je výsledkom spolupráce objednávateľa (Mesto Prievidza), poskytovateľov sociálnych služieb a občanov, ktorí sú prijímateľmi sociálnych služieb. Plán bol pripravovaný na základe individuálnych konzultácií, spoločných dialógov, partnerstva a kooperácie.

Plánovanie sociálnych služieb v meste akým je Prievidza, je priebežný proces. Komunitný plán sociálnych služieb je prvý výstup, ktorý je potrebné priebežne aktualizovať v súvislosti s meniacou sa situáciou v sociálnej oblasti. I veľké a stredne veľké mesta, akým je aj Prievidza, nemôžu mať vždy kapacitu na poskytovanie širokej škály sociálnych služieb pre rôzne cieľové skupiny. Je preto vhodné hľadať možnosti regionálnej spolupráce s ďalšími samosprávami, otvoriť sa a vytvoriť podmienky, aby mohli začať pôsobiť v meste aj poskytovatelia z iných miest, respektíve plánovať kapacitu poskytovaných služieb aj s ohľadom na potrebu okolitých samospráv.

